

DE GRENZEN VAN
EEN ARTS

NELE VAN DEN NOORTGATE

Een moeilijk onderwerp als euthanasie in de media brengen zoals Marc Cosyns doet, is volgens mij ethisch niet te verantwoorden (*DS 29 mei*). Dit debat moet in alle sereniteit worden gevoerd en collega Cosyns maakt dit bijna onmogelijk. Als geriater en palliatief arts heb ik al een aantal mensen geholpen met euthanasie. Euthanasie is voor sommige patiënten vaak een mooie dood. Wat ik gezien heb in de documentaire van collega Cosyns heeft echter niets meer te maken met onze taak als arts. Denken dat wij als arts voor elke vorm van lijden een oplossing kunnen bieden is groothedswaanzin. Wij zijn opgeleid en door onze eed van Hippocrates gebonden om te genezen en fysiek en psychisch lijden te behandelen. Het behandelen van existentieel lijden in correlatie met een ernstig onderliggende aandoening behoort tot onze taak. Het behan-

Denken dat wij voor elke vorm van lijden een oplossing kunnen bieden is groothedswaan

haal. Dit ligt niet binnen het takenpakket van een arts, hier hebben wij niet de competenties voor. Existentieel lijden los van ziekte of aandoening wordt de grote ziekte van onze maatschappij waar niemand een antwoord lijkt op te vinden (getuige hiervan het toenemend aantal depressies en zelfmoorden). Het antwoord op dit lijden ligt niet in het medicaliseren van het levenseinde. Landen als Zwitserland hebben organisaties die mensen helpen om waardig uit het leven te stappen zonder dit proces te medicaliseren. Twee van de drie patiënten getoond in *Koppen* waren perfect in staat om, mochten wij in België dergelijke centra hebben, zich daar heen te laten brengen en zelf hun recht in eigen hand te nemen zonder hierin derden te betrekken en verantwoordelijk te maken. Bovendien zou voor deze twee patiënten een uitbreiding van de huidige wetgeving noodzakelijk zijn. Zij voldoen zelfs niet aan de criteria van de wetgeving gezien hun lijden niet veroorzaakt wordt door een ernstig onderliggende aandoening met slechte prognose tenzij oud worden ook als ziekte wordt beschouwd. Persoonlijk denk ik dat de huidige wetgeving voldoende breed is om onze taak als arts uit te oefenen. Een ouder wordend persoon die existentieel lijdt en kiest om uit het leven te stappen moet dit op een veilige manier kunnen. Na uitsluiten van een depressie, lijkt hiervoor geen medische begeleiding nodig en ligt de verantwoordelijkheid bij het individu zelf. Onze maatschappij dient wel na te denken hoe zij het mogelijk kan maken om deze mensen op een veilige manier uit het leven te helpen stappen zonder hierbij hulpverleners te betrekken die andere taken hebben.

Nele Van Den Noortgate is geriater en palliatief arts universitair ziekenhuis Gent

losbaar is, kunnen we beter meteen uit elkaar gaan. Zo niet is er maar één oplossing mogelijk: nieuwe voorstellen formuleren.

Als de Franstaligen de splitsing van BHV aanvaarden, moeten onze Vlaamse landgenoten begrijpen dat de territoriale continuïteit tussen Wallonië en Brussel voor ons even cruciaal is. We leven immers in een tijd waarin Europa opnieuw last krijgt van zijn oude xenofobe demonen. En zoals Karl Popper, een van de grootste denkers van de vorige eeuw, terecht stelt, moeten de politieke instellingen in de eerste plaats zó functioneren dat ze het ergste vermijden. En het ergste kan zich op elk ogenblik voordoen. Ik twijfel niet aan de oprechtheid van de huidige Vlaamse beleidsmakers, maar tegelijk hebben we geen enkele waarborg dat de meest nationalistische en zelfs extremistische partijen in Vlaanderen – en elders – niet vroeg of laat aan de macht komen. Dat zou meteen het einde van België betekenen. Een Waals-Brusselse staat met twee geografisch afzonderlijke entiteiten zou weinig overlevingskansen hebben. De geschiedenis bevat immers heel wat voorbeelden die bewijzen dat zulke territoriale constructies onleefbaar zijn.

Sommigen zullen opwerpen: allemaal goed en wel, maar dat zou dan automatisch de uitbreiding van Brussel betekenen en dat is voor de Vlaamse partijen onmogelijk te slikken. Dat klopt, maar de territoriale continuïteit tussen Wallonië en Brussel is ook mogelijk zonder Vlaamse gemeenten aan te hechten bij onze hoofdstad. Het volstaat om de grenzen van één of twee Vlaamse gemeenten te 'hertekenen'. Een dergelijke aanpassing moet zo veel mogelijk voldoen aan de twee volgende criteria. Enerzijds moet ze op zijn minst de ontwikkeling van een grote verbindingssas mogelijk maken tussen Brussel en Wallonië, want de huidige situatie is op dat vlak ronduit bedrevend. Anderzijds mag ze slechts een beperkt aantal Vlaamse gezinnen treffen. Die zouden trouwens een compensatiesysteem aangeboden kunnen krijgen, zodat wie dat wenst, zich opnieuw in het Vlaamse Gewest kan vestigen. In de omgeving van het Zoniënwood moeten toch heel wat gebieden te vinden zijn die kunnen overgeheveld worden naar het Brusselse Gewest.

Stel dat een meerderheid van de inwoners deze en andere, gelijkaardige voorstellen onaanvaardbaar vindt, dan wordt het hoog tijd om de waarheid onder ogen te zien. Want inderdaad, een scheiding is veruit te verkiezen boven de huidige verrottingsstrategie. In dat geval moet iedereen beseffen dat alle federale bevoegdheden automatisch in het onderhandelingspakket zitten: niet alleen de sociale zekerheid, maar ook de grenzen van de nieuwe entiteiten en de verdeling van de staats-schuld. En het lijstje is lang niet compleet...

Jacques Thisse is hoogleraar economie aan UCL. Dit artikel verschijnt ook in Le Soir.
Vertaling: Home Office

De Franse socioloog Alain Ehrenberg schreef hierover in 1998 een belangrijk boek: *La fatigue d'être soi. Dépression et société*. Volgens Ehrenberg zorgt een samenleving waar alles zonder meer mogelijk is en iedereen zijn leven mag (en dus ook moet) bepalen ervoor dat mensen op hun eigen innerlijke grenzen stuiten. Want wie kan en wil kiezen, moet ook kiezen. En moet vooral de gevolgen dragen van zijn keuze. Dit brengt een enorme verantwoordelijkheid mee. En in toenevende mate worden mensen 'moe' om elke dag opnieuw keuzes te moeten maken.

Yves Desmet schreef in *De Morgen* van 3 juli 2004 in een analyse over de verkiezingsuitslag van het Vlaams parlement: 'Waarschijnlijk is dat het fiasco geweest van de mei'68-beweging. Het idee dat ieder individu vrij en ontvoogd – en dus sterk – in de samenleving kan staan, blijkt niet te kloppen. Het klopt voor een grote groep, die in onze steden vrij en ongebonden, bevrijd van de druk van de pastoor en de champetter, vrolijk tweeverdienend een leuk leven tracht uit te bouwen en daar al niet onaardig in slaagt. Maar een andere groep is haar houvast kwijt, de zuil, de leidersfiguur, de gids, en staat vooral angstig in het leven, bang voor het verlies van alles wat met zoveel moeite is opgebouwd.' Zijn analyse klinkt bijna als een mea culpa. Al denk ik dat Desmet zich vergist wanneer hij zegt dat het klopt

voor een grote groep die in onze steden 'vrolijk tweeverdienend een leuk leven tracht uit te bouwen'. Ook bij deze mensen is er een grote groep met een sterke drang naar houvast en verbondenheid. De 'boombals' en de 'start to runs' kennen vooral in de steden een succes. Mensen die soms al twintig jaar in dezelfde straat woonden, leren elkaar nu pas echt kennen. Ze komen samen en bereiden weken aan een stuk een wijkfeest voor. En het zijn vaak de 'vrolijke tweeverdieners' die de kar trekken. Het toont aan dat de behoefte aan verbondenheid en houvast groot is. Het toont aan dat mei'68 de mensen de kans heeft gegeven om vrij te kiezen, maar dat zij daarom niet anders kiezen. Men blijft kiezen voor een samenleven waarin geborgenheid en verbondenheid, gemeenschapsgevoel, verantwoordelijkheid en solidariteit, respect en vertrouwen als hoge waarden in het vaandel staan en waarin niet iedereen elkaars concurrent is of elkeen alleen een individu is die louter wordt gedreven door zijn eigen individuele ik en de gevolgen alleen moet dragen van zijn persoonlijke keuzes. En gelukkig maar. Want het is in zo'n samenleving dat men niet moe moet worden zichzelf te zijn, maar zichzelf kan zijn, met zijn mogelijkheden en talenten, maar ook met zijn gebreken en tegenslagen.

Wouter Beke is nationaal ondervoorzitter CD&V

COLOFON

Algemeen hoofdredacteur: Peter Vandermeersch
Hoofdredacteur: Bart Sturtewagen
Adjunct algemeen hoofdredacteur: Anni Van Landeghem
Adjunct-hoofdredacteur: Bart Dobbelaere
Commercieel manager: Mia Venken
Personeelsmanager: Peter Boon
Financieel manager: Toon van den Meijdenberg
Secretariaat: Joëlle Nijsters, Rita Steyaert, Rina Van De Pol, fax: 02-467.26.96
Art director: Johan Dockx
Eindredactie: Peter Cuypers (chef), Erik De Kegel, Els Depuydt, Diebrecht De Smet, Els Groessens, Paul Gybels, Frans Kieckens, Eva Van den Eynde, Frans Vandeputte
eindredactie@standaard.be, fax: 02-467.26.96
De Standaard Online: Johan Mortelmans (e-publishing manager), Jeroen Overstijns (manager DS Online), Reinout Bossuyt, Klaas Debacker, Jan Desloover, Wim Lecluyse, Lies Lecomte, Henk Tack, Bart Van Belle, Ann Van den Broek, Sofie Vandenhouwe,
standaardonline@standaard.be, fax: 02-466.32.99
Wetstraat: Bart Brinckman (chef), Isabel Albers, Peter De Lobel, Steven Samyn, Guy Tegenbos, Wouter Verschelden, Wim Winkelmanns,
wetstraat@standaard.be, fax: 02-466.13.77
Binnenland: Inge Ghijs (chef), Veerle Beel, Ilse Degryse, Yves Delepeleire, Mark Eeckhaut, Pieter Lesaffer, Filip Verhoest, Tom Ysebaert,
binnenland@standaard.be, fax: 02-466.13.77
Regio: Diederik Van Vaerenbergh (chef), Gert Devreese, Valerie Droeven, Ann Vantournhout,
regionieuws@standaard.be, fax: 02-467.26.96
Economie & financiën: Ruben Mooijman (chef), Luc Coppens, Wim De Preter, Karin De Ruyter, Stijn De Wolf, Frederic Petitjean, Johan Rasking, Pascal Sertyn, Nico Tanghe, Christof Vanschoubroek,
economie@standaard.be, fax: 02-466.13.77
Buitenland: Evita Neefs (chef), Bart Beirlant, Bernard Bulcke, Jorn De Cock, Mia Doornaert, Corry Hancké, Ine Roox, Manu Tassier,
buitenland@standaard.be, fax: 02-466.99.84
Opinie & analyse: Tom Heremans (coördinatie), Dominique Minten,
opinie@standaard.be, fax: 02-463.00.15
Cultuur & media: Peter Vantuyghem (chef), Leo Bonte, Steven De Foer, Kristof Hoefkens, Dorien Knockaert, Griet Pleets, Inge Schelstraete, Geert Sels, Geert Van der Speeten, Jan Van Hove, Filip van Ongevalle,
cultuurmedia@standaard.be, fax: 02-466.32.99
Wetenschap: Hilde Van den Eynde (rubriekleidster), Kim De Rijck, Steven Stroeykens,
wetenschap@standaard.be, fax: 02-466.32.99
Letteren: Eva Berghmans (chef), Filip Huysegems, Veerle Vanden Bosch,
letteren@standaard.be, fax: 02-467.27.98
Weekendbijlagen: Sam Delbeke, Tom Heremans (chef DS Weekend), Peter Jacobs (coördinator DS2), Marc Reynebeau, Gilbert Roox, Filip Salmon (chef DSM), Lieven Sioen, Rita Verhaeghe, Karel Verhoeven, fax: 02-463.00.15
Sport: Marc Mercy (chef), Erik De Kegel (coördinatie), François Colin,
sport.ds@standaard.be
Grafische redactie: Dirk Huyghe (coördinator), Steven Dekeyser, Jan Goossens, Maryvonne Jacobs, Celine Poppe, Danny Van den Eeckhout, Philip Verduyssen, fax: 02-467.26.96
Fotoredactie: Evert Hermans (coördinator), Karel De Weerd, Michiel Hendryckx, Monica Monté, An Nelissen, Tim Ricour, fax: 02-467.26.96
Huiscartoonist: Zaza, **info@zaza.be**
Marketing: Griet Busschaert, Kaat Declerck, Koen Meeusen, An Troch
Persoonlijke e-mailadressen: voornaam.naam@standaard.be, voorbeeld: erik.de.kegel@standaard.be

Klantendienst
Gratis nummer voor de automatische registratie van bezorgingsklachten van de dag zelf: 0800-500.91 (8 tot 20 u.)
Klantendienst lezers: 02-790.2110 (8 tot 17 u.); fax: 02-790.2119
lezersservice@corelio.be
Verkoopsvoorwaarden De Standaard België
Een abonnement kost: € 38 voor 1 maand, € 87 voor 3 maanden, € 172 voor 6 maanden, € 319 voor een jaar.
Wenst u uw betaling te spreiden, dan betaalt u € 55 per 2 maanden via domiciliëring. Bel naar onze klantendienst: 02-790.2110 (8 tot 17u) of abonneer online: www.standaard.be/abonnement
Vakantieservice voor abonnementen: www.standaard.be/opreis of 070-35.00.92
Buitenland
Bij dagbladhandelaar: Nederland, Luxemburg, Groot-Brittannië
Verantwoordelijke uitgever: Peter Vandermeersch

De Standaard
www.standaard.be
NV Vlaamse Uitgeversmaatschappij
Gossetlaan 30, 1702 Groot-Bijgaarden
tel: 02-467.22.11, fax: 02-467.26.96
Voorzitter raad van bestuur: Thomas Leysen
Gedelegeerd bestuurder: Luc Missorten
Alle teksten, foto's en beeldmateriaal uit De Standaard en De Standaard Online zijn auteursrechtelijk beschermd. Zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever mogen ze op geen enkele wijze verder verspreid worden. De voorwaarden voor reproductie vindt u op www.standaard.be/copyright.
Advertentiewerving
Corelio Connect: tel. 02-467.24.27, fax 02-463.39.40, www.coreliocconnect.be
Seintjes: tel. 0800-15511, fax 0800-15748
Scripta: tel. 02-475.37.50, fax 02-478.04.77, www.scripta.be
Jobat: tel. 02-467.27.27, fax 02-467.97.97, info@jobat.be
www.standaard.be/info/advertiser

SNELNIEUWS VAN DE STANDAARD VIA SMS?
TWEEDIENSTEN: ALGEMEEN NIEUWS EN SPORTNIEUWS.
VOOR ALGEMEEN NIEUWS:
STUUR BERICHT **DS ABO ALERTS** NAAR NUMMER **3302**.
VOOR SPORTNIEUWS:
STUUR BERICHT **DS ABO SPORT** NAAR NUMMER **3302**.
0,25 EURO PER BERICHT. Meer info op www.standaard.be/sms

WAARDE REDACTIE
is de rubriek voor reacties van lezers op berichten, artikels en commentaren in De Standaard. Bij voorkeur tellen die reacties niet meer dan 1.500 tekens (25 regels van 60 aanslagen). Ze kunnen worden verstuurd via de post (A. Gossetlaan 28, 1702 Groot-Bijgaarden), de fax (02-466.13.77) of de mail (opinie@standaard.be). Alleen als de naam en het volledige adres van de auteur erbij vermeld staan (ook in de mails) komen ze voor publicatie in aanmerking. Anonieme brieven of mails worden genegeerd. De redactie mag bijdragen inkorten, redigeren of weigeren.
OPINIE & ANALYSE
vindt u ook terug op het internet. Daar kunt u de eerder verschenen opiniebijdragen bekijken en rechtstreeks reageren op de commentaarartikels. In ons on-lineforum kunt u deelnemen aan discussies over actuele onderwerpen.
www.standaard.be/standpunt